

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH W GMINIE SKÓRCZ NA ROK 2019

I. WPROWADZENIE

Gminny program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Skórcz opracowano zgodnie z Narodowym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na lata 2016-2020. Przy opracowaniu niniejszego Programu uwzględnione zostały także wskazówki wynikające z Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (zwany dalej Gminnym Programem) określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu. Gminny program jest kontynuacją szeregu działań, zainicjowanych w latach ubiegłych zgodnych z kierunkami zawartymi w aktach prawnych:

- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137 ze zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390 ze zm.);
- Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przyjęty uchwałą Nr IV/17/2011 Rady Gminy w Skórczu z dnia 25 lutego 2011 r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie;
- Gminny Program Wspierania Rodziny na terenie Gminy Skórcz na lata 2019-2021 przyjęty uchwałą nr V/51/2019 Rady Gminy w Skórczu z dnia 28 marca 2019 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny na terenie Gminy Skórcz na lata 2019-2021.

Program będzie realizowany przy współpracy różnych podmiotów, począwszy od pomocy społecznej, poprzez placówki oświatowe, służbę zdrowia, instytucje strzegące porządek publiczny i przestrzeganie prawa, organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne, które poprzez swoje doświadczenia stanowią nieodłączną część systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

II. DIAGNOZA

Skala zjawiska uzależnienia od alkoholu na terenie gminy jest trudna do precyzyjnego określenia, a poziom spożycia alkoholu, jak i rozpowszechnianie szkodliwych następstw picia są różne w zależności od środowiska. Problemy związane z alkoholem to:

1. Duża dostępność fizyczna i ekonomiczna alkoholu:

Struktura liczby wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Skórcz przedstawia się następująco:

- 1) zawierających do 4,5 % alkoholu oraz piwa, przeznaczonych do spożycia:
 - a) poza miejscem sprzedaży: 10,
 - b) w miejscu sprzedaży : 0,
- 2) zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) do 18%, przeznaczonych do spożycia:
 - a) poza miejscem sprzedaży : 7,
 - b) w miejscu sprzedaży : 0,
- 3) zawierających powyżej 18% alkoholu, przeznaczonych do spożycia:
 - a) poza miejscem sprzedaży: 6,
 - b) w miejscu sprzedaży: 0.

Na terenie gminy Skórcz sprzedaż napojów alkoholowych prowadzona jest w 10 sklepach. Na terenie gminy brak jest zakładów gastronomicznych.

Według stanu na dzień 14.11.2019 r. gminę Skórcz zamieszkuje 4551 osób, w tym: 3707 osób pełnoletnich.

2. Szkody zdrowotne związane z nadużywaniem alkoholu oraz zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy domowej.

Informacji o rozmiarach tego problemu dostarczają dane uzyskane m.in z Ośrodka Pomocy Społecznej, Posterunku Policji, SPZOZ Centrum Zdrowia Psychicznego i Leczenia Uzależnień a także Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Skórczu w 2019 r. objął pomocą 9 rodzin, które zostały dotknięte problemem alkoholowym.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2019 r. zarejestrował 6 nowych Niebieskich Kart, gdzie podłożem przemocy był nadużywany alkohol. Łącznie prowadzono 14 Niebieskich Kart.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Skórczu w 2018 r. przeprowadziła 4 rozmowy motywujących w zakresie podjęcia dobrowolnego leczenia odwykowego oraz wystosowała 3 wnioski o leczenie odwykowe w systemie zamkniętym.

III. CELE I DZIAŁANIA

1. Cele Programu:

- Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu
- Szukanie wsparcia dla działań na rzecz zmniejszania rozmiarów aktualnie istniejących problemów alkoholowych.

2. Działania:

Prowadzenie działań profilaktycznych na trzech poziomach tj. odpowiednio do stopnia ryzyka:

profilaktyka uniwersalna – przez którą zgodnie z definicją zawartą w Narodowym Programie Zdrowia rozumie się profilaktykę ukierunkowaną na całe populacje, to jest działania profilaktyczne adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych lub uzależnień behawioralnych. Ich celem jest zmniejszanie lub eliminowanie czynników ryzyka sprzyjających rozwojowi problemów w danej populacji i wzmocnienie czynników wspierających prawidłowy rozwój: działania uniwersalne są realizowane np. w populacji dzieci i młodzieży w wieku gimnazjalnym, w populacji młodych dorosłych, w populacji rodziców posiadających dzieci w wieku szkolnym; przykładem profilaktyki uniwersalnej są programy opóźniania inicjacji alkoholowej lub nikotynowej adresowane do całej populacji dzieci wchodzących w okres pierwszych eksperymentów z substancjami psychoaktywnymi;

profilaktyka selektywna – przez którą zgodnie z definicją zawartą w narodowym Funduszu Zdrowia rozumie się profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, to jest działania profilaktyczne adresowane do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe od przeciętnego ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych, uzależnień behawioralnych lub innych zaburzeń zdrowia psychicznego; działania z tego poziomu profilaktyki są podejmowane ze względu na sam fakt przynależności do danej grupy; profilaktyka selektywna jest działaniem uprzedzającym a nie naprawczym;

profilaktyka wskazująca - przez którą zgodnie z definicją zawartą w narodowym Programie Zdrowia rozumie się profilaktykę ukierunkowaną na jednostki i grupy wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub NSP bądź problemów wynikających z uzależnień behawioralnych, ale jeszcze niespełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia, a także wskazujące na symptomy innych zaburzeń zachowania lub problemów psychicznych. Przykładem profilaktyki wskazującej są interwencje podejmowane wobec uczniów upijających się lub eksperymentujących z narkotykami; niektóre działania mające na celu redukcję szkód zdrowotnych lub społecznych u osób nadużywających substancji psychoaktywnych (np. działania edukacyjne i prawne zmierzające do ograniczenia liczby wypadków drogowych popełnianych przez kierowców pod wpływem tych substancji).

IV. ZADANIA DO REALIZACJI:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu

- a. kontynuacja współpracy z Placówkami Leczniczymi w celu realizacji zadań i programów zdrowotnych w zakresie terapii uzależnień i współuzależnień,
- b. prowadzenie rozmów interwencyjno- motywacyjnych i nakłanianie do podjęcia leczenia przez osoby uzależnione,
- c. udostępnianie materiałów informacyjnych o chorobie alkoholowej dla uzależnionych i współuzależnionych.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą:

- a. prowadzenie kampanii informacyjno-profilaktycznej w zakresie zapobiegania przemocy w szkole i rodzinie,
- b. współpraca z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Policją, szkołami, instytucjami zajmującymi się pomocą dziecku i rodzinie w zakresie stosowania procedury „Niebieskiej Karty” - dotyczącej przemocy w rodzinie oraz uruchamianie interwencji w przypadku stwierdzenia takiej przemocy,
- c. udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej osobom uzależnionym i współuzależnionym na wniosek instytucji wymienionych pod lit. „b” oraz osób fizycznych
- d. podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego:
 - występowanie do lekarza biegłego o przeprowadzenie badania osoby uzależnionej i wydanie opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
 - występowanie z wnioskiem do Sądu Rejonowego w Starogardzie Gdańskim o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu,
 - współpraca z kuratorami sądowymi,
 - zbieranie dokumentacji przypadków przemocy domowej,
 - pokrywanie kosztów rozpatrywania wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego (badań, wydawania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu),
- e. kierowanie osób uzależnionych oraz sprawców przemocy domowej do dobrowolnego korzystania z pomocy terapeutycznej
- f. podejmowanie interwencji w indywidualnych sprawach mieszkańców związanych z problemem alkoholowym,
- g. prowadzenie indywidualnych rozmów z rodzicami i prowadzenie pogadarek tematycznych w szkołach i świetlicach.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej, w szczególności dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych:

- a. wspieranie i dofinansowanie wypoczynku dla dzieci i młodzieży zarówno z rodzin, w których występują problemy alkoholowe jak i z rodzin pozostałych w ramach profilaktyki przeciwalkoholowej oraz łączenia grup w oparciu o opisany program zajęć terapeutycznych lub profilaktycznych
- b. prowadzenie zajęć profilaktyczno-terapeutycznych przez specjalistów we wszystkich szkołach na terenie Gminy Skórcz

- c. realizacja programów terapeutycznych w szkołach
- d. organizacja imprez popularyzujących trzeźwy i zdrowy styl życia:
 - konkursy plastyczne i muzyczne
 - pikniki rodzinne, festyny
- e. wspomaganie programów edukacyjnych i profilaktycznych podejmowanych przez harcerstwo i sport szkolny pod hasłami postaw i umiejętności służących zdrowemu i trzeźwemu życiu
- f. propagowanie różnych form zdrowego i alternatywnego sposobu spędzania czasu wolnego
- g. wspieranie działalności świetlic z zakresie działań profilaktycznych,
- h. finansowanie zakupu materiałów, wyposażenia szkolnego i sprzętu niezbędnego do prowadzenie zajęć o charakterze profilaktycznym

4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

- a. opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,
- b. kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych, zwłaszcza w kontekście przestrzegania zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim,
- c. na podstawie upoważnienia organu zezwalającego prowadzenie kontroli przestrzegania zasad i warunków sprzedaży, podawania i spożycia napojów alkoholowych,
- d. współpraca z mediami w szczególności w zakresie sprzedaży napojów alkoholowych nieletnim,
- e. prowadzenie analizy problemów alkoholowych i stanu zasobów w dziedzinie ich rozwiązywania na terenie gminy.

5. Uczestnictwo członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w tematycznych szkoleniach, seminariach organizowanych przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Urząd Marszałkowski oraz inne organy administracji publicznej.

6. Realizatorzy programu:

- a. Wójt Gminy
- b. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- c. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- d. Świetlice
- e. Policja
- f. Przychodnia Rejonowa w Skórczu
- g. Szkoły, Parafie

V. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU:

- 1. przygotowanie i przedkładanie przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych programu działań oraz preliminarza finansowego na każdy rok kalendarzowy,
- 2. bieżąca koordynacja zadań wynikających z gminnego programu przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Środki na realizację Gminnego Programu pochodzić będą z budżetu gminy z przeznaczeniem na realizację zadań własnych gminy wynikających z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz dodatkowych kwot pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych oraz środków pozyskanych z innych źródeł.

VII. ZASADY WYNAGRADZANIA CZŁONKÓW GMINNEJ KOMISJI ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

1. Osobom wchodzącym w skład Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w każdym posiedzeniu komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 80,00 zł.
2. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis osób wymienionych w ust. 1 na liście obecności.
3. Osobom, o których mowa w ust. 1, w związku z wykonywaniem zadań komisji, przysługuje zwrot kosztów podróży i inne należności na zasadach określonych w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej tytułu podróży służbowej (Dz. U. z 2013 r. poz. 167).